

Предотвратяване на трудови злополуки в строителния сектор

В Европейския Съюз строителството е отрасъл с най-висок риск за трудови злополуки (1). Всяка година над 1300 души загиват при трудови злополуки в строителството. Световно известно е, че в сравнение с другите професии, работещите в строителния отрасъл са изложени три пъти повече на риск от злополуки със смъртен изход и два пъти повече от наранявания. Разходите за тези трудови злополуки са изключително високи както за **работещия**, така и за **работодателя** и **обществото**, като цяло. Те могат да възлизат на значителна част от договорната цена.

Над 99 % от строителните фирми в Европа са **малки и средни предприятия (МСП/SMEs)**. Следователно малките и средни предприятия (МСП/SMEs) най-често са засегнати от трудови злополуки в строителството. Съветите в настоящия лист-Факти са валидни за предприятията от всякаква големина.

Отговорности

Клиенти, архитекти, работодатели, индивидуални предприемачи и самостоятелно работещи лица, всички носят отговорности за осигуряване на безопасност при работа. Съответните изисквания, посочени в Европейските Директиви (2) включват:

- Всички аспекти на безопасността и здравето при работа трябва да бъдат спазвани при всички видове дейности в **строителството**. Работата трябва да се координира между всички участници в процеса на планиране и извършване на самата работа
- Осигуряване на **безопасни работни съоръжения** (включително подходящи съоръжения, подбор, характерни признаци на безопасност, безопасна употреба, обучение и информация, проверка и поддръжка)
- Поставяне на **знаци за безопасност и/или за здраве** на места където излагането на опасност не може да бъде избегнато или намалено достатъчно чрез съответните предпазни мерки
- Предоставяне на **лични предпазни средства** (защитни каски, предпазни колани, защита на очите и на дишането, защитни обувки и др.) подходящи за предпазване от рисковете и там където работещите не могат да се предпазят с други средства.
- Осигуряване на безопасна работна среда и създаване на благоприятни условия на работещите в **строителството**, например безопасен достъп до обекта, безопасни улици.
- Спазването на общата **рамка** за управление на безопасността и здравето при работа включва: оценка и превенция на рисковете; приоритет на колективните мерки за елиминиране на риска, консултиране на работещите, чрез предоставяне на информация и обучение; координиране на безопасността с предприемачите.

Минималните изисквания определени от Директивите са трансформирани в **националното законодателство** и могат да включват допълнителни изисквания.

Работещите са задължени да сътрудничат активно на работодателите при спазване на предпазните мерки, следвайки инструкциите, придобити при обучението.

Консултирането на работещите е изискване. Използването на техните познания спомага за коректно разпознаване на рисковете и взимане на правилни решения.

Предотвратяване на трудови злополуки – оценка на възможните рискове

Строителните площадки крият множество опасности. Но съществуват много “добри практики”, които лесно могат да се приложат за предотвратяване на трудовите злополуки. Първата стъпка, която трябва да бъде предприета е да бъде направена **подходяща и достатъчна оценка на риска**

За да осигурите намаляване на експозицията на работещите и други (посетители на строителния обект, пешеходци) на опасност, трябва да се предприеме цялостна оценка на съществуващите рискове и опасности. В никакъв случай намаляването на един риск не трябва да води до увеличаването на друг.

Всички източници на опасност трябва да бъдат идентифицирани, включващи извършваните дейности на работното място както и влиянието на други фактори, например като локализирането на строителния обект. Следва оценка на потенциала от рискове като се вземат пред вид предпазни мерки. Взети ли са достатъчно предпазни мерки или има още какво да се направи? Резултатите от оценката на риска ще помогнат при избора на най-подходящите мерки на добра практика (3).

Предпазване от злополуки на практика.

Най-големите опасности се крият в работата на височина, при изкопни работи и при преместване на тежести. **Приоритетни трябва да бъдат мерките за елиминиране или намаляване на опасностите на място и предлагането на колективна защита.** Индивидуалната защита, например като предпазни средства, се употребява там където рисковете не могат да бъдат намалени с други средства.

Непрекъснато **наблюдение** и **редовно инспектиране** са необходими в допълнение на общата оценка на риска.

Работа на голяма височина

Падане от голяма височина са най-честата причина от наранявания и смъртни случаи в строителния сектор. Причините могат да бъдат: работа на скелета или платформи без защитни парапети, или неправилно поставени предпазни колани; чувливи покриви; както и лошо поддържани, респективно лошо поставени или необезопасени стълби.

Целият строителен процес трябва да бъде планиран за минимизиране на риска от падания. В самият проект на фаза планиране може да предвиди планиране на мерки за предпазване от падане. Рискът може да бъде избегнат чрез специални съоръжения срещу падане например като предпазни парапети и ако все още съществува риск от падане да се предоставят предпазни колани.

PHOTO

(1) Състоянието на безопасността и здравето при работа в Европейския съюз – Пилотно изследване 2000 Европейска агенция за безопасност и здраве при работа ISBN 92-828-9272-7.

(2) <http://europe.osha.eu.int/legislation/> предоставя връзки към **законодателството в ЕС**, подробности от ръководството на Комисията за малки и средни предприятия и за оценка на риска и строителството и към страниците на държавите – членки, където може да се намерят **националните** законодателства прилагачи се Директивите и ръководства. Вижте по-специално Директивата за временните или подвижните строителни обекти.

(3) Интернет страницата на Агенцията предоставя информация за строителството на адресе http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/construction/

Работа в изкопи на строителния обект

Преди да се започнат изкопни работи трябва да се вземат под внимание всички потенциални опасности, включително падане в изкопи, опасност от падане на хора и превозни средства в изкопите и подкопаващи постройки наблизо. Вземете необходимите предпазни мерки. Всички подземни съоръжения трябва да бъдат локализирани и маркирани и трябва да бъдат взети мерки за избягване на всякакъв контакт с тях; осигурете доставка на подходящ материал за подсилване стените на изкопа; обезпечете безопасен метод за монтиране и демонтиране на съоръженията. Решете каква обработка на материала ще е необходима и подходящите съоръжения за целта. Осигурете своєвременна доставка на съоръженията и подготовка на строителния обект за целта.

Ежедневните инспекции са необходими за контролиране на необходимите предпазни мерки: Подсигурени ли са безопасно влизане и излизане от изкопа на строежа?; Имали поставени прегради за предпазване от падане на хора в изкопите? Съхраняват ли се материалите, изкопната пръст и съоръженията на достатъчно разстояние от ръба на изкопа?

Преместване на тежести

Трябва да се планира минимизирането на преместване на строителните материали и безопасно манипулиране с тях. Трябва да сте сигурни, че машините и съоръженията се монтират и обслужват от обучени и опитни работници.

Машините и съоръженията трябва редовно да се инспектират, тестват и проверят от съответните компетентни лица. Координирайте работите на строителния обект, например при работа с кран, другите работници не трябва да са застрашени. Там където ръчните процеси на работа не могат да бъдат избегнати, работите трябва да бъдат организирани, така че физическият контакт да бъде сведен до минимум. Работещите трябва да бъдат обучавани в областта за намаляване на риска и за използването на съответните методи.

Всички подвижни части на товароподемния кранове трябва да се подготвят и извършват от компетентни лица. Шофьорът на крана трябва да има ясна видимост и товароподемния кран трябва да бъде на равна повърхност и на безопасно разстояние от ръба на изкопа на строежа и от електропровода.

Общо "домакинство" и безопасен достъп до строителния обект

Общата организация и ред на строителния обект са важни. Например трябва да се гарантира, че достъпът до и от всички работни места е свободен (улицы, пешеходни алеи, стълби, скелета) и няма препятствия; строителните материали са складирани безопасно; дупките са оградени или закрити и са маркирани ясно; трябва да има подходящи съоръжения за събиране и изхвърляне на строителните отпадъци; трябва да бъде подсигурено достатъчно осветление.

Обучение и информация

Работещите трябва да разбират рисковете, техните последици, и предпазните мерки, които те трябва да предприемат за да работят безопасно. Обучението трябва да бъде свързано с действителните ситуации, т.е. обсъждане с проблеми, какво се е случило погрешно, и какво трябва да се направи за да се избегне повтарянето им. За тази цел трябва да се обхванат рисковете, предпазните мерки, процедури в критични ситуации, докладване на проблемите, лични предпазни средства, машините и съоръженията на строителния обект и т.н. Планирайте опресняване на обучението.

Обучението трябва да бъде подкрепено с добра комуникация. Дискусия по въпроси свързани с безопасността и здравето при работа както и разпространяване на информация трябва да са неразделна част от заседанията на екипа.

Лични предпазни средства.

Личните предпазни средства трябва винаги да се носят на строителния обект, когато това е необходимо. Те трябва да са удобни, добре поддържани

и да не водят до допълнителни рискове. Необходимо е обучение относно правилната им употреба. Предпазните средства включват: предпазни каски - когато съществува риск от падащи предмети или от удряне на главата; удобни нехлъзгащи се обувки – със защита на пръстите и на подметките; защитно облекло – например срещу лошо време или предупредително облекло, с което работещите да бъдат забелязвани по лесно, например оператори на превозни средства.

Чек - Лист : скелета и стълби

- Подбрано ли е най-подходящото съоръжение за подсигуряване на безопасност, включително и начин за достъп и евакуиране?
- Използват ли се подвижни стълби само когато друго съоръжение не е определено за кратко време и нисък риск?
- Изградено ли е скелето на твърда основа?
- Поставени ли са предпазните парапети на правилната височина ?
- Има ли достатъчно дъски на скелето ?
- Обезопасени ли са дъските ?
- Да няма разместване на връзките на скелето?
- Стълбата ли е най-безопасният и добър метод за извършване на тази работа ?
- В добро състояние и подходяща ли е стълбата за вида и височината на извършваната работа ?
- Може ли стълбата да бъде закрепена така, че да бъдат избегнати падания и подхлъзвания ?
- Може ли стълбата да бъде укрепена еднакво от горе да долу?
- Твърда и равна ли е основата на обекта ?

Ако само един от отговорите е отрицателен, предпазни действия трябва да бъдат взети на всяка цена преди започване на работа. Предпазните мерки включват:

- Проверете дали всички отвори в земята са заградени с предпазни бариери (например предпазни парапети и дъски) или дали са покрити; покритието трябва да бъде обозначено или маркирано със знак;
- Всички елементи на скелето трябва да бъдат проверени за безопасност преди сглобяването му;
- Проверете всички стълби преди да се катерите по тях за безопасност и да сте сигурни че са поставени в безопасна позиция.
- Използвайте предпазни въжета особено преди да са поставени предпазни перипети и летви на скелето, както и проверете дали предпазните средства за падане са добре закрепени на скелето и се използват правилно;
- Не хвърляйте инструменти и строителни материали на по-долно ниво на скелето, на земята или в мрежи за безопасност.

Намиране на допълнителна информация / Литература

Допълнителна информация по въпросите на добрите практики на управление на безопасността е достъпна на страницата на Агенцията <http://osha.eu.int>. Всички публикации на Агенцията могат да бъдат свалени безплатно. "Превенция на свързаните с работата злополуки" е темата на Европейската седмица за безопасност и здраве при работа, проведена от държавите – членки през Октомври 2001 г. и допълнителна информация е дадена на <http://osha.eu.int/ew2001/>. Интернет страницата на Агенцията дава връзки със страниците на държавите – членки, където може да намерите националното законодателство и ръководства: <http://ie.osha.eu.int/> за Ирландия <http://uk.osha.eu.int/> за Обединеното Кралство